

muligt at opbjælpe den til en saadan Grad, hvori den har været tidligere drevet her i Landet, — ligesom det kunde synes, at man kom til en Modsigelse med Hensyn til, at man ellers med god Føie udtaler sig for, at der anvendes saa megen Tid som muligt til aandelig Oplysning og Udvikling og for at søge Skoler om Dagen eller, naar der ikke er Raad dertil, om Aftenen — hvad jeg glemte forleden at omtale, skjøndt det muligen kan blive fuldt saa god en Bet til Udvikling, navnlig for alle Uformuende, som de Skoler, der holdes om Dagen. Det kunde synes, at der saa ikke blev megen Tid til Husflid; men jeg tror dog, at der ogsaa i den Retning bør gøres, hvad der kan gøres. Jeg maa endnu tilføie, at Et har dog stødt mig i den ærede Forslagsstillers Begrundelse af disse Forslag. Han ansøgte nemlig strax i Begyndelsen af sit Foredrag nogle Bemærkninger om, at vi ved ikke netop at gaa denne Bet vilde anspore Folk til Forsøg paa at komme frem uden Loven, hvis man ikke kunde komme frem med Loven, og han gjentog, at det, man ikke kunde opnaa med Loven, vilde man søge opnaaet uden Loven (Kofod: Det er en Misforstaaelse!). Det ærede Medlem gjentog flere Gange denne Sammenstilling om at gaa med eller uden Loven, og det vilde jeg ønske var blevet horte, thi det havde nær bidraget til, at jeg havde maattet stemme imod Forslagene, nemlig hvis det skulde betragtes som en Trods eller en Trussel (Kofod: Det er en fuldkommen Misforstaaelse!). Det er ingent Misforstaaelse, at det ærede Medlem flere Gange talte om at gaa med eller uden Loven, og saadanne Utringer vilde jeg ønske ikke vare fremkomne i selve den lovgivende Forsamling. Søvrigt tror jeg, at de ere uskadelige, thi jeg har den Tiltro til det danske Folk, at det ikke vil gaa frem uden Loven, selv om dette skulde lyde nok saa ofte for dets Dren. Det er det for fornuftigt og befindigt til blot at ville tænke paa at gaa frem uden Loven. Som sagt, denne Del af Begrundelsen vilde jeg ønske var bleven udeladt; men da den senere Begrundelse gik i en betydeligt mere befindig og fornuftig Retning, vil jeg uanset denne Begyndelse anbefale i det Mindste de

Forslag, jeg her har omtalt; men som sagt for at være mere sikker paa, at de kunne gaa igjennem, vil jeg tillige anbefale de stillede Underændringsforslag om Nedsættelse af Beløbet. Det kommer ikke i og for sig an paa Summens Størrelse, men paa at vise Hjertelaget og opstille det Maal, der er at stræbe efter, og naar det udgaar fra denne Forsamling, vil det upaatvivleligt blive bekendt i hele Landet og derved ogsaa blive til Gavn for de Klasser, som tænkes opmuntrede, ved at anspore deres gode Kræfter.

Alberg: Jeg er gaaet ud fra, at Forsmaalet med de Forslag, der ere stillede her af det ærede Medlem for Bornholms Amts 1ste Valgkreds (Kofod), er dels at bidrage til at opmuntre til en større Selvvirksomhed og dels at bidrage til nogen Veiledning til en bedre Benyttelse af de materielle Kræfter, som den Klasse af Samfundet er i Besiddelse af, hvortil han nærmest har sigtet, og under denne Forudsætning kan jeg slutte mig til Forslagernes Grundtanke. Det er vel min Overbevisning, at det ved Flid, Sparommelighed og nogenlunde forstandig Anvendelse af de Kræfter, et Menneske er i Besiddelse af, vil, naar ikke særlige Uheld støde til, i Reglen være muligt for ham her i vort Fædreland at arbejde sig op til en nogenlunde god Stilling; men det er ogsaa min Mening, at næst efter en god almen Oplysning, en god og let Udgang til at skaffe sig de Kundskaber, der kunne være nødvendige for Enhver i den Stilling, hvori han kommer til at virke, er ogsaa Veiledning til en forstandig og rigtig Anvendelse af hans materielle Evner og Kræfter af stor Betydning, og dette gjælder for den allerførste Del af Samfundets Medlemmer. Jeg kan derfor, som jeg før antydede, slutte mig til Grundtanken i de her stillede Forslag. Hvad de enkelte Forslag angaar, maa det maasse være mig tilladt lidt nærmere at udtale ogsaa min Mening derom. Forslaget under Nr. 3 gaar jo ud paa at søge et vist Beløb bevilget til Præmier for ypperlig Dyrkning af Huslodder, og det er da især henpeget til Spade dyrkning. Det tror jeg er af ikke ganske ringe Betydning. Det blev rigtignok